

H. 337. an. 2, 552. — b) ein Vaicja H. an. — Vgl. भूमिस्पृश.

भूर्स्वर्ग (2. भू + स्वर्ग) m. der Himmel auf Erden, Bein. des Berges Sumeru Gaṭādh. im ÇKDr.

भूर्स्वर्गाय (von भूर्स्वर्ग), ०पते einen Himmel auf Erden darstellen: भूर्स्वर्गायमाणमवसिक्तपुरम् (so ist zu lesen) Daçak. 35, 15.

भृकुश und भृकुस m. ein Schauspieler in weiblichem Anzuge H. 329 nebst Randgl. भृकुसक Çabdar. im ÇKDr. — Vgl. भृकुस, भृ०, भृ०.

भृकुटि und भृकुटी (gekürzt aus भृ०, भृ०) 1) f. a) das Verziehen der Brauen, verzogene Brauen H. 579. Halā. 4, 94. रचितभृकुटिबन्धम् Haravilāsa im ÇKDr. भृकुटीभ्रुवौ (भृकुटीकृतौ v. l.) Sundop. 4, 14. भृकुटीसंरुतधुवम् (भृ० v. l.) Draup. 7, 9. भृकुटीर्वहदि: (शिरोभिः) Ragh. 7, 55. भृकुटीकुटिलानन Mārka. P. 132, 3. Bhāg. P. 7, 9, 15. भृकुटी कृत्वा Pañkā. 89, 2. त्रिशिखा भृकुटी (भृ० ed. Bomb.) MBh. 2, 1484. Hariv. 10213. 12782 (die neuere Ausg.; भृ० die ältere Ausg.). Pañkā. 85, 3. 220, 1. कृत्वा त्रिशिखा (भृकुटी) (भृकुटी ed. Bomb.) ललाटे MBh. 8, 4336. — b) ०टी eine Froschart Suçr. 2, 290, 6. 8. — c) ०टी bei den Gāina N. pr. einer Göttin, die die Befehle des 8ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī ausführt, H. 44. — 2) m. ०टी bei den Gāina N. pr. des Dieners des 21sten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī H. 43.

भृग् onomatop. vom Knistern des Feuers: भृगित्येव भृग्: पूर्वमङ्गरेभ्यो ऽङ्गिरभवत् — सह ज्वालाभिरूपन्ना भृगुस्तस्माद्भृगुः स्मृतः । MBh. 13, 4122. fg. भृगिति भृजति पावयतीति भृक् ज्वाला Schol.

भृगमात्रिक m. Suçr. 2, 412, 4 wohl fehlerhaft für भृगमात्रक.

भृगल = वृगल Mānava beim Schol. zu Kāty. Çr. 9, 11, 25.

भृगवाण adj. nach Śā. wie Bhṛgu thuend; viell. blinkend, funkelnd (von भृज्, भ्राज्): अग्निमा जंभुः केतुमायवो भृगवाणो विशे विशे RV. 4, 7, 4. आ द्रुत्यं भृगवाणो विवाय 1, 71, 4. प्र या घोषे भृगवाणे (= भृगु Śā.) न शेषे 120, 5.

भृग् (von भृज्, भ्राज्) m. Uṇādis. 1, 29 (oxyt.). gaṇa न्यङ्कादि zu P. 7, 3, 53. 1) pl. (P. 2, 4, 65. Vop. 7, 14) oder collectiver sg. N. eines Geschlechts mythischer Wesen, welche nach Naigh. 5, 5 und Nir. 11, 20 dem mittleren Gebiet angehören; sie finden das Feuer auf und bringen es den Menschen. अग्निं गुह्यं चतस्रं धीरा भृगो ऽविन्दन् RV. 10, 46, 2. 9. दधुष्टा भृगो मानुषेष्वा 1, 38, 6. 143, 4. इमं विधत्ते अग्निं सधस्ये हिता दधु-भृगो विस्वाभ्यो: 2, 4, 2. 4, 7, 1. रतिं भृगूणाम् 3, 2, 4. देवा दत्तैर्भृगुः सं चिकित्त्रे 10, 92, 10. 122, 5. 4, 127, 7. AV. 4, 14, 3. Kauç. 137. Sie haben das Feuer in das Holz eingeschlossen: मित्रं न पं सुधितं भृगो दधुर्वनस्पतौ RV. 6, 13, 2. Mātariçvan hat ihnen dasselbe gebracht: रतिं भरद्गवे (coll.) मातरिश्वा 1, 60, 1. यदी भृगुः परि मातरिश्वा गुह्यं सतं हव्यवाहं समीधे 3, 3, 10. Auf eine nicht weiter bekannte Legende geht die Anspielung 9, 101, 13. Die Bhṛgu werden auch als künstliche Wagenbauer bezeichnet: ब्रह्माकर्म भृगो न रथम् 4, 16, 20. 10, 39, 14; es liegt jedoch die Vermuthung nahe, dass in diesen Stellen ऋगो gestanden habe. Sie werden mit andern göttlichen Wesen aufgezählt, namentlich mit den Aṅgiras und Atharvan 8, 33, 3. भृगवत्, मनुवत्, अङ्गिरस्वत् 43, 13. अङ्गिरसो अथर्वाणो भृगवः सोम्यास्तः 10, 14, 6. Çat. Ba. 1, 2, 1, 13. 4, 1, 1, 1. Kauç. 94. 139. Das Bhṛgu-Geschlecht

hat geschichtliche Anknüpfung, indem einer der brahmanischen Hauptstämme diesen Namen führt, und der Veda (RV. 7, 18, 6. 8, 3, 9. 16, 6. 18, 91, 4) selbst enthält solche Erwähnungen; die Aitacājana gehören dazu Çāṅkh. Br. 30, 5 (nach Ait. Br. zu den Aurva). पञ्चावर्त भृगूणाम् Gobh. 1, 8, 4. 3, 8, 14. — भृगुङ्गिरसश्चैव वासिष्ठानथ काश्यपान् MBh. 3, 11026 (S. 570). भृगो ऽङ्गिरसश्चैव सूत्राद्यान्ये मर्क्यपः 7, 8728. 9, 2510. Mārka. P. 79, 3. (कृतवीर्यः) पात्रो वेदविदो लोके भृगूणां पार्विवर्षभः 1, 6802. fg. भृगवस्तालनङ्गाश्च नीपानाङ्गिरसो (आङ्गिरसो ed. Bomb.) ऽज्ञपन् 13, 2126. भृगूणां वंशे जातस्य — रामस्य जामदग्न्यस्य 3, 11033 (S. 570). मुण्डा भृगवः Gṛhjasamgr. 2, 52. Verz. d. Oxf. H. 268, b, 19. त्रिविष्टपं किं गणयत्यभ्यमन्त्रा भृगूणामनुशिक्षितायाः Bhāg. P. 6, 7, 24. भृगुदेवता: adj. 23. 8, 18, 20. fg. कपर्दिनी (देवी) भृगूणाम् Verz. d. Oxf. H. 19, a, 6. एवं भृगुषु विश्वात्मा भगवान्हरिश्चरः । अथतीर्थं परं भारं भृगो ऽहन्वृक्षो नृपान् ॥ Bhāg. P. 9, 16, 27. Paraçurāma erhält die Beinamen: भृगुनन्दन MBh. 3, 7007. 7291. 13, 4179. LA. (II) 92, 12. भृगूहृ MBh. 13, 4180. 3, 7011. भृगुश्चेष्ट 7049. 7123. ०सत्तम 7336. ०शार्हल 7063. 13, 4152. भृगूणां पतिः und भृगुपति Çabdar. im ÇKDr. Ueber die Stellung der Bhṛgu in den Stammbäumen vgl. Āçv. Çr. 12, 10. Sām̐sk. K. 183, b. fg. — 2) sg. N. eines den Stamm repräsentirenden Rshi Med. g. 13. भृगुं हंसित्वा स-ज्ज्ञया वैतह्व्याः परंभवन् AV. 5, 19, 1. Ait. Br. 2, 20. Er entspringt als Funke aus Praçapati's Samen, Varuṇa nimmt ihn in sich auf (nimmt ihn als Sohn an, Śā.); deshalb heisst er Vāruṇi Ait. Br. 3, 34. MBh. 1, 869. 13, 4141. fg. 4153. Als Varuṇa's Sohn ist er wirklich bezeichnet Çat. Br. 11, 6, 1, 1. Taitt. Ār. 9, 1. Bhāg. P. 6, 18, 4. अर्चिपि भृगुः संभव भृगुर्भृगुमानो न देहे Nir. 3, 17. भृगित्येव भृग्: पूर्वमङ्गरेभ्यो ऽङ्गिरभवत् ॥ अङ्गिरसंश्रयाच्चैव कविरित्यपरो ऽभवत् । सह ज्वालाभिरूपन्ना भृगुस्तस्माद्भृगुः स्मृतः ॥ MBh. 13, 4122. fg. eine weitere Legende TBa. 1, 8, 2, 5. Liedverfasser von RV. 9, 63. 10, 19. भृगुविस्तार Verz. d. Oxf. H. 36, a, 21. स्वायंभुवाद्या मनवो भृगवाद्या ऋषयस्तथा । शक्राद्या देवताश्चैव MBh. 13, 873. मर्क्यपीणां भृगुरहम् sagt Kṛṣṇa Bhāg. 10, 25. ब्रह्मणो हृदयं भिन्ना निभृता भगवान्भृगुः । भृगोः पुत्रः कविर्विदाञ्जुकः MBh. 1, 2605. fg. ein Sohn Kavi's 13, 4150. einer der Praçapati M. 1, 35. Hariv. 11520. 12440. 14072. VP. 49. Bhāg. P. 3, 12, 22. fg. (entsteht aus Brahman's Haut). einer der sieben Weisen Hariv. 433. Verz. d. Oxf. H. 42, a, 30. ist Adhvarju bei Soma's Rāgasūja Hariv. 1334. Vater des Kjavana und sechs anderer Söhne MBh. 13, 4145. des Dhātār, Vidhātār und der Çri von seiner Gattin Khjāti Bhāg. P. 4, 1, 43. Mārka. P. 32, 14. VP. 39. fg. Verz. d. Oxf. H. 76, b, 24. भृगुपत्नीशिरोहृत् (Vishṇu) Pañkā. 4, 3, 82. भृगोस्तुङ्गः (vgl. भृगुस्तुङ्ग) R. 4, 44, 20. भृगोः पर्वतागमनम् Verz. d. Oxf. H. 13, a, No. 37. Bhṛgu ist Verkünder und Verfasser eines Dharmaçāstra M. 1, 59. 60. 3, 16. 3, 1. 3. 12, 2. मानवशास्त्रं भृगुप्रेक्तम् 126. MBh. 12, 6769. fg. Ind. St. 1, 233. fg. 467. VP. 284. Verz. d. Oxf. H. 266, b, 1. 26. 270, b, 22. 279, a, 4. theilt das Gaṇe-capurāṇa dem Somakānta mit 78, a, No. 133. ein Çloka von ihm mitgetheilt beim Schol. zu Çāk. 16, 10. 11. Astronom Ind. St. 2, 247. Verz. d. B. H. 862. 873. 896. fg. Verz. d. Oxf. H. 336, b, 1. Arzt Verz. d. B. H. 947. Verz. d. Oxf. H. 317, b, N. 2. 358, a, 2. सकारस्तु भृगुपाणः 97, b, 2. = जामदग्न्य Taitt. 3, 3, 65. = जमदग्नि H. an. 2, 40. Viçva bei